

UAB “GRINDA” RIZIKŲ VALDYMO POLITIKA

UAB „GRINDA“ rizikų valdymą suprantą, kaip struktūrizuotą požiūrį į neapibrėžtumų valdymą, metodiškai įvertinant rizikų poveikį ir tikimybę bei taikant tinkamas jų valdymo priemones. Rizikų valdymo politika yra priemonė siekiant įdiegti UAB „GRINDA“ įmonėje vieningą rizikų valdymo sistemą pagal tarptautinėje praktikoje taikomą COSO ERM standartą, apibrėžiantį rizikų identifikavimo, vertinimo ir valdymo principus bei atsakomybes. UAB „GRINDA“ nuosekliai laikosi požiūrio, kad užtikrinant sklandų UAB „GRINDA“ įmonės strategijos įgyvendinimą tinkamas rizikos valdymas yra būtina prielaida bendrovės veiklos efektyvumą ir valdymo kokybę, užtikrinant saugią aplinką darbuotojams bei kuriant interesų turėtojų pasitikėjimą UAB „GRINDA“.

Tikslas: Užtikrinti UAB „GRINDA“ įmonėje vieningą ir bendrais principais pagrįstą rizikų valdymą, kuris atitiktų visuotinai pripažintą COSO ERM standartą, apibrėžiant:

- pagrindines rizikų valdymo sąvokas;
- rizikų valdymo organizavimo principus ir atsakomybes siekiant:
- užtikrinti Bendrovės strategijų įgyvendinimą;
- didinti Bendrovės veiklos efektyvumą ir valdymo kokybę;
- didinti pasitikėjimą Bendrove;
- užtikrinti saugią aplinką darbuotojams;
- gerinti Bendrovės teikiamų paslaugų kokybę;
- UAB „GRINDA“ bendrovės sąveiką rizikų valdymo procese;
- apibendrintus reikalavimus dėl informacijos pateikimo apie UAB „GRINDA“ įmonės rizikų valdymo veiklą ir jos rezultatus.

Taikymo apimtis: Taikoma UAB „GRINDA“ įmonei.

TURINYS

1.	VARTOJAMOS SĄVOKOS IR SUTRUMPINIMAI	2
2.	BENDROSIOS NUOSTATOS	3
3.	PAGRINDINIAI POLITIKOS PRINCIPAI	4
4.	RIZIKŲ VALDYMO PROCESAS.....	4
5.	RIZIKŲ VALDYMO PROCESO DALYVIAI IR JŲ ATSAKOMYBĖS	5
6.	BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS	7

1. VARTOJAMOS SĄVOKOS IR SUTRUMPINIMAI

GRINDA, Bendrovė	UAB „GRINDA“.
GRINDA vadovybė	UAB „GRINDA“ padalinys, koordinuojantis, vykdomas ir prižiūrintis rizikų valdymo procesą Bendrovėje.
Audito ir rizikos valdymo komitetas	UAB „GRINDA“ valdybos sprendimu sudarytas nuolatinio pobūdžio, specializuotas komitetas, veikiantis išimtinai kaip UAB „GRINDA“ valdybos patariamasis organas, kurio funkcijos ir uždaviniai nustatyti UAB „GRINDA“ įstatuose ir UAB „GRINDA“ audito ir rizikos valdymo komiteto veiklos nuostatuose.
PRR	Pagrindiniai rizikos rodikliai, kurie padeda stebėti ir iš anksto įvertinti įvykių, galinčių paveikti organizacijos tikslų pasiekimą, tikimybes (angl. KRI – Key Risk Indicators).
Rizika	Neapibrėžtumo poveikis tikslams, nukrypimas nuo tikėtino rezultato, kuris gali turėti neigiamą arba teigiamą poveikį. Rizika gali turėti vieną arba kelias pasekmes.
Rizikos lygis	Rizikos tikimybės ir poveikio sandauga parodanti rizikos reikšmingumą Bendrovei.
Likutinė rizika	Rizika, liekanti po rizikos valdymo priemonių įgyvendinimo.
Rizikos šaltinis	Veikla, įvykis, tam tikra būseną, išorinė arba vidinė aplinka, iš kurios kyla rizika.
Rizikų identifikavimas	Procesas, kurio metu nustatomos ir aprašomos rizikos. Rizikų nustatymas remiasi istoriniais duomenimis, ekspertiniu vertinimu bei suinteresuotų šalių poreikiais.
Rizikų savininkas	GRINDA struktūrinio padalinio (departamento / skyriaus) vadovas, asmuo atsakingas už tam tikrą Bendrovės veiklos sritį, su atsakomybe ir įgaliojimu valdyti tam tikras rizikas.
Rizikų valdymo metodika	Dokumentas apibrėžiantis Bendrovės ketinimus rizikų valdymo srityje bei rizikų valdymo tvarką.
Rizikų valdymo modelis	Veiklų rinkinys, kuris Bendrovėje sukuria pagrindą Rizikų valdymo metodikos sukūrimui, įdiegimui, stebėsenai, peržiūrai ir nuolatiniam tobulinimui.
Rizikų valdymo priemonės	Veiksmai, kuriais siekiama paveikti rizikas.
Rizikų valdymo priemonių planas	Dokumentas, kuriame nurodoma, kokias priemones planuojama taikyti valdant rizikas su kuriomis susiduria atskiros Įmonės. Dokumente taip pat nurodomi už atskirų valdymo priemonių įgyvendinimą atsakingi asmenys, terminai.
Rizikų valdymo procesas	Vienas iš GRINDA veiklos procesų, kurį sudaro Verslo aplinkos nustatymas, rizikų identifikavimas ir vertinimas, rizikų valdymo priemonių prioritetizavimas ir įgyvendinimas bei rizikų valdymo priemonių plano įgyvendinimo stebėjimas.
Rizikų vertinimas	Procesas, kurio metu siekiama nustatyti rizikų poveikio, tikimybių reikšmes bei rizikų lygį.
Rizikų vertinimo skalės	Tikimybės ir poveikio skalės, padedančios įvertinti atskirų rizikų tikimybę bei poveikį atsižvelgiant į tam tikrus kriterijus.
Už rizikos valdymo priemonės įgyvendinimą atsakingas asmuo	Asmuo, kuriam priskiriama atsakomybė įgyvendinti rizikos valdymo priemonę numatytą rizikų valdymo priemonių plane, stebėti priemonės įgyvendinimo būklę bei teikti informaciją susijusią su valdoma rizika ir rizikos valdymo priemonės įgyvendinimu (dažnai sutampa su Rizikų savininku).

Už rizikų valdymą atsakingas padalinys Bendrovėje	Rizikų valdymo procesą koordinuojantis, vykdamas ir prižiūrintis padalinys, UAB GRINDA.
Valdyba	UAB „GRINDA“ Valdyba.
Verslo aplinkos nustatymas	Vidinių bei išorinių veiksmų, į kuriuos reikia atsižvelgti valdant rizikas ir apibrėžiant rizikų kriterijus, nustatymas.

2. BENDROSIOS NUOSTATOS

2.1. Politika tvirtinama ir keičiama GRINDA valdybos sprendimu.

2.2. Politika GRINDA taikoma tiesiogiai, GRINDA valdymo organai, veikdami savo kompetencijos ribose, vadovaujasi Politikos nuostatomis tvirtindami atitinkamus GRINDOS vidaus dokumentus, kai tai reikalinga.

2.3. Rizikų valdymo politika yra svarbi sudedamoji įmonės veiklos dalis, padedanti įgyvendinti Bendrovės strategiją. Ši politika reglamentuoja įmonės rizikų valdymo sistemą, apibrėžia rizikų identifikavimo, vertinimo, valdymo tikslus, principus ir atsakomybes.

2.4. Rizikų identifikavimo, vertinimo ir valdymo metodika tvirtinama Įmonės direktoriaus įsakymu ir yra neatskiriama Rizikų valdymo politikos dalis. Metodika rengiama vadovaujantis COSO ERM standarto gairėmis.

2.5. Rizikų valdymo tikslai:

2.5.1. išvengti, sumažinti, perleisti ar toleruoti iki priimtino lygio galimų grėsmių neigiamą įtaką strateginių tikslų pasiekimui;

2.5.2. laiku nustatyti ir pranešti apie galimas rizikas, kad būtų galima analizuoti ir rengti tinkamas atsako priemones, padedančias mažinti neigiamą poveikį įmonės strateginių tikslų pasiekimui;

2.5.3. mažinti įmonės veiklos jautrumą ir priklausomybę nuo galimų neigiamų ateities pokyčių ar įvykių, minimizuojant galimus kaštus ir nuostolius, susijusius su netikėtomis situacijomis, kurioms nebuvo pasirengta;

2.5.4. siekti, kad rizikų valdymas būtų integruota veiklos procesų dalis.

2.6. Išskiriamos 6 rizikos sritys (pagal priežasčių pobūdį):

2.6.1. **finansinė rizika** – palūkanų normos, valiutos kurso, kredito, likvidumo ar kita rizika, kylanti iš įmonės turimo finansinio turto ar finansinių įsipareigojimų;

2.6.2. **veiklos tęstinumo rizika** (strateginė) – tikimybė patirti nuostolių, sutrikdyti veiklos tęstinumą dėl darbuotojų, sistemų, vidaus procesų arba dėl išorės įvykių poveikio, susijusi su veiklos aplinkos esminiais pokyčiais ir įmonės gebėjimu pasinaudoti šiais pokyčiais arba pasirengti jiems, norint pasiekti strategijoje nustatytų tikslų;

2.6.3. **reputacinė rizika** - Ilgalaikis stipriai paplitęs, neigiamas poveikis reputacijai (pvz., neigiami atsiliepimai viešojoje erdvėje, kitose organizacijose);

2.6.4. **darbuotojų saugos ir sveikatos rizika** - Darbuotojo mirtis, negalia, labai sunkiai atstatomas darbingumo praradimas (daugiau nei metai);

2.6.5. **aplinkos apsaugos rizika** - Grubus aplinkosauginių reikalavimų pažeidimas/nepaisymas. Taršos leidimo praradimas. Sutrinka arba stabdoma ūkinė veikla;

2.6.6. **atitikties rizika** – galimi įvykiai ar aplinkybės, dėl kurių įmonės veikla gali neatitikti teisės aktų ar geriausios valdysenos praktikos reikalavimų (Pagal VKC metodiką) ir dėl šios priežasties patirti žalą.

2.7. Atlikus rizikų vertinimą būtina nusistatyti ir atsako į rizikas strategiją, kuria būtų siekiama riziką toleruoti, mažinti, perleisti ar jos vengti.

2.8. Už Politikos nuostatų aiškinimą (iškilus klausimams) ir informacijos, susijusios su Politikos įgyvendinimu bendrovėje, surinkimą ir pateikimą valdybai, o taip pat direktoriui, ne rečiau kaip kartą metuose atsakingas GRINDOS Atitikties pareigūnas.

2.9. GRINDA šią Politiką skelbia viešai savo interneto tinklapyje

3. PAGRINDINIAI POLITIKOS PRINCIPAI

3.1. Bendrovės vertės išsaugojimo ir jos kūrimo principas reiškia, kad Rizikų valdymas tiesiogiai prisideda prie Bendrovės strategijos įgyvendinimo ir veiklos tikslų pasiekimo bei veiklos gerinimo padedant tinkamai pasiruošti, reaguoti į neigiamus įvykius, sumažinti jų poveikį ir (ar) tikimybę.

3.2. Integralumo principas reiškia, kad rizikų valdymas yra vieninga Bendrovės kasdienės veiklos valdymo, kontrolės ir planavimo bei pokyčių valdymo dalis, kad Rizikų valdymo tikslai bei veiksmai būtų efektyvūs, o Rizikų valdymo priemonėms skirtos lėšos būtų paskirstytos racionaliai ir ekonomiškai pagrįstai. Rizikų valdymas padeda Bendrovės valdymo organams ir vadovams priimti geriau informuotus sprendimus bei prioretizuoti veiksmus, įvertinant galimas alternatyvas ir jų pasekmes.

3.3. Informacijos aktualumo ir patikimumo principas reiškia, kad Rizikų valdymas paremtas patikimais istoriniais duomenimis, stebėjimu, patirtimi ir ekspertiniu vertinimu.

3.4. Rizikų valdymo savalaikiškumo principas reiškia, kad Bendrovės valdymo organai, vadovai ir kiti atsakingi darbuotojai turi būti laiku ir tinkamai informuoti bei įtraukti į Rizikų valdymo procesą, užtikrinant jo naudingumą.

3.5. Bendrovės savarankiškumo principas reiškia, kad Bendrovė ir jos Kolegialūs organai, vadovaudamiesi Metodika, savarankiškai veikia savo kompetencijos ribose, prisiimdami atsakomybę už jų kompetencijai priskirtų sprendimų priėmimą, nepriklausomai nuo to, ar atitinkamos veiklos sritys yra reguliuojamos Bendrovės rizikų valdymo dokumentais, ar ne. Bendrovės ir jų Kolegialūs organai turi pareigą nepriklausomai vertinti, ar vadovavimasis rizikų valdymo politika nepažeidžia bendrovės, jos kreditorių, akcininkų ar kitų suinteresuotų šalių interesų.

3.6. Skaidrumo principas rizikų valdymo procese reiškia, kad Bendrovė teikia informaciją apie esmines rizikas Interesų turėtojams, siekdamas atskleisti priimamų sprendimų motyvus ir didinti pasitikėjimą Bendrove.

4. RIZIKŲ VALDYMO PROCESAS

4.1. Bendrovėje yra taikomas Rizikų valdymo procesas, sudarytas pagal COSO ERM atnaujintą metodologiją, kuri apibrėžia pagrindines sąlygas ir veiksmus, reikalingus rizikų valdymo Bendrovėje efektyvumui ir rezultatų užtikrinimui.

4.2. Bendrovės Rizikų valdymo procesą sudaro 6 etapai, kurių metu paskirti atsakingi darbuotojai:

4.2.1. remiantis Bendrovės vidine bei išorine aplinka, istoriniais rizikų vertinimo ir jų valdymo priemonių įgyvendinimo stebėsenos rezultatais, nustato Rizikų valdymo proceso dalyvius, apimtis ir rizikų vertinimo kriterijus;

4.2.2. proaktyviai identifikuoja, analizuoja ir vertina rizikas;

4.2.3. įvertintas rizikas prioretizuoja pagal jų lygį ir reikšmę Bendrovei;

4.2.4. prioritetinių rizikų valdymui sudaro reikalingų priemonių planą;

4.2.5. vykdo nuolatinę nustatytų rizikų ir rizikų valdymo priemonių plano įgyvendinimo stebėseną;

4.2.6. nustatytų rizikų ir rizikų valdymo priemonių plano įgyvendinimo stebėsenos rezultatus reguliariai teikia susipažinti Bendrovės vadovui, valdybai, audito ir rizikų valdymo komitetui pagal kiekvieno iš jų kompetenciją. Stebėsenos rezultatus peržiūrai taip pat teikiama GRINDA atitikties pareigūnui.

4.3. Atsakingi darbuotojai bendrovės vidinės komunikacijos kanalais tarpusavyje ir su GRINDA atitikties pareigūnu reguliariai ir operatyviai dalinasi informacija apie svarbius pasikeitimus, įvykius ir kita aktualia su Bendrovės veikla susijusia informacija, kuri taip pat turi įtakos vertinant Bendrovės rizikas ir jų valdymą.

Paveiksle Nr. 2. pateikiamas pagrindinis rizikų valdymo procesas, kuriuo remiantis vykdomas rizikų valdymas Bendrovėje.

5. RIZIKŲ VALDYMO PROCESO DALYVIAI IR JŲ ATSAKOMYBĖS

5.1. Rizikų valdymo proceso dalyvių atsakomybės apibrėžtos žemiau pateikiamoje lentelėje.

Proceso dalyvis	Atsakomybės
Valdyba	- prižiūri GRINDA rizikų valdymą bei užtikrina, jog rizikos būtų valdomos tinkamai; - užtikrina, kad Bendrovėje vykdomas rizikų valdymas ir su juo susijusios priemonės atitinka Bendrovės strategiją, misiją, viziją ir vertybes; - tvirtina Rizikų valdymo priemonių planą ir jo pakeitimus įsitikinę, kad jis atitinka Bendrovės ilgalaikius tikslus; - esant poreikiui, deleguoja Bendrovės vadovui teisę patvirtinti aktualaus Rizikų valdymo priemonių plano pakeitimus; - skatina Bendrovę vadovautis Rizikų valdymo procesu ir integruoti jį į planavimo, sprendimų priėmimo ir kontrolės procesus; - skatina atvirą ir nuolatinę Bendrovės komunikaciją su valdyba apie Rizikas ir jų valdymą, ypač apie naujai atsirandančias Rizikas, kurių poveikį ir pasireiškimo tikimybę nustatyti sudėtinga; - teiraujasi Bendrovės apie bet kurias pasireiškiančias rizikas Bendrovės veikloje ir jų valdymo priemones siekiant įsitikinti Bendrovės gebėjimais suvaldyti rizikas; - skatina Bendrovę įvertinti galimas Rizikas prieš priimant sprendimus; - atkreipia dėmesį į galimą darbuotojų šališkumą vertinant Rizikas, kylantį dėl jų įsitikinimų ar susikoncentravimo į vieną veiklos sritį; - peržiūri ir įvertina pagrindines Bendrovės rizikas ir vykstančius pokyčius verslo aplinkoje; - inicijuoja neeilinius Rizikų valdymo priemonių aptarimus įvykus materialiams pokyčiams Bendrovės viduje ar išorėje; - siekia įsitikinti, kad Bendrovės vadovas ir darbuotojai turi pakankamus įrankius identifikuoti, vertinti, prioritetizuoti Rizikas ir jų valdymo priemones bei jomis naudojasi; - renka informaciją iš trečiųjų šalių, pvz. auditorių, apie suvokimą ir prielaidas valdant Rizikas Bendrovėje.

Bendrovės Direktorius	- būdamas atsakingas už Bendrovės strategijos įgyvendinimo organizavimą bei kontrolę, vertina Bendrovės rizikas, siekia jų tinkamo valdymo, gali atkreipti dėmesį dėl naujų rizikų atsiradimo, teikti rekomendacijas dėl rizikų valdymo priemonių, imtis kitų reikiamų priemonių rizikų valdymui Bendrovėje įgyvendinant Bendrovės politikas, funkcinio kuravimo modelį ir kt., teikia GRINDOS valdybai bei audito ir rizikų valdymo komitetui prašomą informaciją apie bendrovės rizikų valdymą; - formuoja Bendrovės rizikų valdymo vertybes, darbuotojų rezultatų lūkesčius ir darbuotojų atsakomybes; - vertina alternatyvius būdus pasiekti strategijos tikslus pagal Bendrovės išteklius ir rizikos apetitą; - skatina darbuotojus valdyti Rizikas Bendrovėje ir atvirai bei ryžtingai komunikuoti apie jas; - formuoja Rizikų valdymo sistemos įgyvendinimą ir tobulinimą bei deleguoja šią atsakomybę atsakingiems asmenims skirtinguose Bendrovės lygiuose; - skatina Bendrovės darbuotojus vadovautis Rizikų valdymo procesu ir nustatytais principais; - tvirtina Rizikų valdymo priemonių plano pakeitimus, kai tokią atsakomybę deleguoja Bendrovės Valdyba; - teikia siūlymus dėl Rizikų valdymo proceso tobulinimo ir įgyvendinimo.
Audito ir rizikos valdymo komitetas	- atlieka Bendrovės rizikų valdymo stebėseną ir priežiūrą bei teikia rekomendacijas Bendrovės valdybai dėl rizikų nustatymo, vertinimo ir efektyvesnio jų valdymo; - prižiūrint Bendrovės rizikų valdymą, Audito ir rizikų valdymo komitetas, esant poreikiui, gali kreiptis į Rizikų savininkus, kurie suteiktų reikiamą techninę, organizacinę ar kitokią informaciją apie jiems priskirtas rizikas; - siūlo ir rekomenduoja GRINDA valdybai rizikų ir jų valdymo priemonių sąrašą bei pristato jų ketvirtines stebėsenos ataskaitas; - nusistatytu periodiškumu, bet ne rečiau kaip kartą per metus peržiūri rizikų valdymo sistemą siekiant nustatyti, kad pagrindinės rizikos (įskaitant riziką, susijusią su galiojančių įstatymų ir taisyklių laikymusi) yra tinkamai nustatytos, valdomos ir apie jas atskleidžiama informacija ir pateikia peržiūros išvadą GRINDA valdybai; - remiantis vidaus audito rezultatais ir kita prieinama informacija, įsitikina, kad numatyto Rizikų valdymo proceso yra laikomasi; - teikia pastabas ir pasiūlymus dėl Rizikų valdymo proceso tobulinimo ir keitimo.
Atitikties pareigūnas	- koordinuoja Rizikų valdymo proceso įgyvendinimą Bendrovėje; - analizuoja ir apibendrina gautą informaciją iš Bendrovės departamentų/skyrių apie juose nustatytas Rizikas, jų vertinimą, prioritetizavimą, Rizikų valdymo priemonių plano sudarymą; - atsižvelgiant į analizės rezultatus parengia pirminį rizikų ir jų valdymo priemonių sąrašą audito ir rizikų valdymo komitetui; - ruošia rizikų stebėsenos ir valdymo priemonių plano įgyvendinimo ataskaitas audito ir rizikų valdymo komitetui; - padeda Kolegialiems organams vykdyti rizikų valdymą ir stebėseną; - rengia Bendrovės rizikų valdymo politiką; - teikia pasiūlymus dėl Bendrovės rizikų valdymo sistemos principų; - dalyvauja Rizikos valdymo procese ir, esant poreikiui, teikia konsultacijos Rizikų valdymo klausimais pagal poreikį.
Rizikų savininkas	- dalyvauja Rizikų valdymo procese nustatant ir analizuojant rizikas; - siūlo, ruošia ir vadovaujasi Rizikų valdymo priemonėmis; - nuolat stebi identifikuotų rizikų PRR; - identifikuoja naujas Rizikas.
Už rizikų valdymo priemonių	- įgyvendina Rizikų valdymo priemonių planą; - siūlo, ruošia ir vadovaujasi Rizikų valdymo priemonėmis; - teikia ataskaitas apie Rizikų valdymo priemonių plano įgyvendinimo procesą;

įgyvendinimą atsakingi asmenys (dažnai sutampa su Rizikų savininku)	- nuolat stebi identifikuotų rizikų PRR; - identifikuoja naujas Rizikas.
Vidaus audito skyrius	- atlieka centralizuotą Bendrovėje taikomą Rizikų valdymo sistemos ir atskirų priemonių veiksmingumo vidaus auditą, taip pat teikia išvadas dėl jų rezultatyvumo.

6. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

- 6.1. Politika tvirtinama ir keičiama Įmonės valdybos sprendimu.
- 6.2. Už Politikos įgyvendinimo kontrolę atsako direktorius.
- 6.3. Su Politika supažindinami visi įmonės darbuotojai.
- 6.4. Politika viešinama Įmonės interneto svetainėje www.grinda.lt.
